„MINDIG A PINCE GYŐZ"

Esterházy Etyeki Kúria pincészeti üzem és látogatóközpont

Bő egy évvel ezelőtt, amikor Matolcsy Sára, az Etyeki Kúria Borászat egyik vezetője, Bordás Péter építész, vezető tervező és Mérész Sándor főborász az Öreghegyre, alapkőletételre invitálta a sajtó képviselőit volt okom nyakat nyújtogatni, téblábolni. Sehogyan sem tudtam elképzelni a szűk dűlőút mentén felépíteni tervezett majdani épületet. Bár kéznél volt látványterv, míves műleírás, okosszavú építész tervező, valahogy mégsem állt össze az egész. Nem lehetett érteni, hogy a programban ígért sokaság, hogyan változik harmonikus egésszé ezen a szökellésnyi szűk ösvényen. Egy év telt el azóta. Szüretidő van. Egy apró, picinyke muslicát nézegetek, ahogyan őrülten keringve termikel poharaink borgőzébe. Újra Etyeken vagyunk és áll a ház.

Szöveg:
Martinkó József
Építész:
Bordás Péter
Fotó:
Bujnovszky Tamás

A dűlőút felől ez a látvány fogadja az borászathoz érkező látogatót. Balra a vinotéka, középen a rendezvénytér teteje, aminek padlásterében iroda kapott helyet. A jobb szélen a palackozó tetőzete látszik

A keskeny dűlőúthoz való viszony vált a beépítési koncepció egyik alapelemévé. Apró présházak, pinceépületek között halad el, aki az etyeki Öreghegyen jár. Erős, markáns tengely az út, amit jobb felől és bal felől egyaránt kis cseréptetős házacskák ritmizálnak. Szinte elbizonytalanodik a látogató, hogy jó helyen jár-e, amikor az út baloldalán feltűnik az új pincészet látszóbeton sarka, illetve a hozzá tartozó első nyeregtető. Ha valaki elolvasta a műleírás építészeti alapvetéseit, illetve nyitott szemmel jár, azt is észreveheti, hogy az új épületrészek vonalában, az úttal merőlegesen frissen telepített fasor bontogatja lombjait. Út és fasor egymást metsző vonala a szórtnak ható épületrészek telepítésének koordináta-rendszerét, alapszövetét jelöli ki. Ebbe a rácsba rendeződik az erős kontúrt mutató betonfalazat, majd a bejárat kis öble, amitől balra a kóstoló épületrésze, jobbra a rendezvénytér hosszan a dűlőbe nyúló, terasszal övezett épülete található.

Feszes, tiszta belső arányú rendszer, ami azonban léleknélkül való épületlepény volna, ha egy szinttel magasabban és mindenhonnan jól látható módon ne ritmizálná, értelmezné az apró, „szórtnak" ható tetők, vertikális hangsúlyok finom játéka. A sötétebb tónusú palával fedett, egy-egy helyen hosszan lefutó tetősík-ablakokkal optikailag tovább bontott tetőformák arányai, gerincmagassága sem előkép nélküli. Középen eredetileg is ott állt egy szürke deszkaborítású présház, aminek arányait, szögeit, méreteit az új épületrészek szerkesztésénél is felhasználták a tervezők.

Három egymás feletti síkot azonosíthatunk tehát: a tetők révén kijelölt síkot, a feszes vonalú földszinti épületrészek síkját, végül a térszín alatt magát a borászati és pincerészek síkját. Bár kívülről egyáltalán nem érezhető, de a három sík, három eltérő léptéket, méretet takar. Véleményem szerint ezeknek az eltérő léptékeknek és funkcióknak az összekötése, egyetlen rendszerré komponálása zseniális

Minden épületrész a szürke deszkás régi présház geometriáját vette át. Előtérben a rendezvényterem üvegezett véghomlokzata látszik

A borászati technológia mindenekfelett. Felül még háján ázik a szőlő, alul működik a prés

végeredményhez vezetett. A belső terek szinte egy múzeumi útvonal gondosságával irányítják a látogatót az egészen intim, nappali szobányi léptékű, nívósan berendezett 20 fős borkóstolótól, vinotékától, a 100 fős rendezvényteremig, miközben az üvegfödémeken, bevilágítókon keresztül a pince életébe is betekintést nyer a vendég. Ezek a fénnyel átjárt belső terek zavaratlan rálátást biztosítanak a szőlősorokra is. Így a zárt tér kitágul és kézzel fogható távolságba kerül a természet.

Vannak pillanatok amikor olyan érzésünk van, mint szőlőbogyóba zárva lenni, aminek membrános burkát átjárja a fény. Még a pince, a palackozó épületrészekben, a különféle feldolgozóterekben sem érződik az izoláltság, elzártság. Irodaterek, üzemi terek, látogatói terek, a külső és a belső tér fűződik össze a megnyitások, természetes bevilágítások révén. Olyan rendszert látunk át, ami zavartalan környezetet biztosít a borászok számára, miközben minél intimebb betekintést nyújt az ide érkezőknek is.

Vendéglátóink szájából a bejárás végén hangzik el a címben szereplő tételmondat. Ekkor derül ki, hogy a közel 600 millió forintos beruházás révén született épület rendszerré szervezésében mindvégig a borász állt a központban. Ez egy olyan borászat, amit nem feltétlenül köt a borvidék évszázados hagyománya, hanem tudatos építkezésre ad lehetőséget, ami révén a borászt

Jutott fény és kilátás a borászat irodájába is. Ekkor részben a rendezvénytér felett vagyunk

A kostolótérben ülve képszerű kivágáson keresztül látható a szőlőoldal

A szőlőtőkék felett barátságos tömegekre bomlik az épület, pedig a présház, a rendezvénytér és a kóstoló is látható a képen

kiszolgáló legtökéletesebb rendszer jöhet létre. Másfelől a tervezők részéről olyan tapasztalatok összegződtek az etyeki koncepcióban, amelyek az építészek számára a szálkai Lajvér, vagy a mádi MoonValley (OCTOGON 2012/8) tervezése során halmozódtak fel.

Külön nagyszerű, hogy ez a látogatható kortárs építészeti alkotás valóban elérhető távolságban van. Aki a bor élvezete mellett értékeli a kiemelkedő színvonalú építészetet is, azoknak kihagyhatatlan élmény.

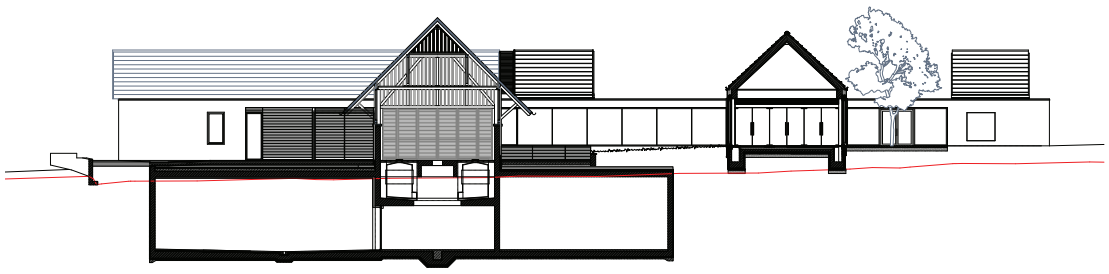

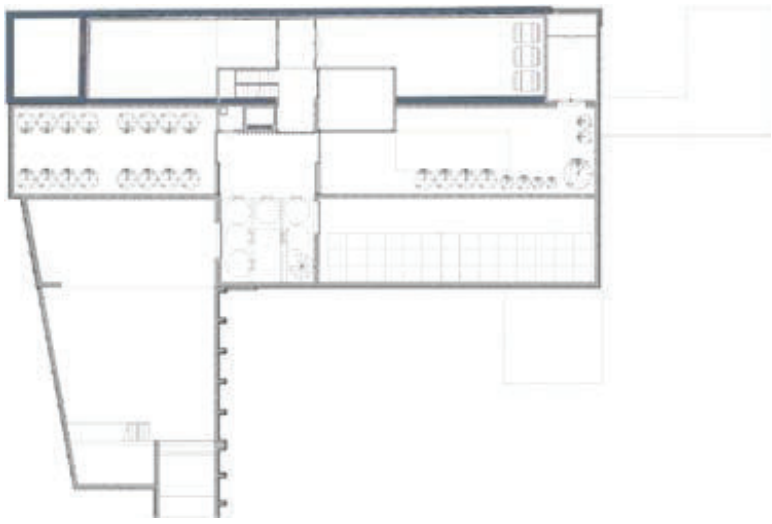

Miközben az üzemi részekben háborítatlanul folyhat a munka, több bevilágítón és üvegfödémen tekinthetnek le a vendégek a pinceszintre

Tervező:
Bordás Péter
Generál tervező:
BORD Építész Stúdió
Társtervezők:
Benke Róbert,
Bődi Imre,
Holovits Annamária,
Szendrői Júlia,
Pém Ildikó,
Tolvaj Tamás
Tervezés:
2011-2012
Kivitelezés:
2012-2013
Bruttó összterület
1480 m²